

Komentář k analýze dat „Vykázání / zákaz vstupu v ČR“ v roce 2008

Sledované období:	1.1. – 31.12. 2008
Celkem vykázání:	679 (v roce 2007 – 862)
Zdroj informací:	15 intervenčních center dle krajského uspořádání ČR (v MSK pracují od roku 2007 dvě IC)
Přílohy:	3 tabulky (1 - rok souhrnně, 2 – graf, srovnání 2007/2008, 3 - podle počtu obyvatel v kraji)
Komentář zpracovala:	Mgr. Petra Vitoušová, Bílý kruh bezpečí o.s. – copyright 2008
Používané zkratky:	PČR = Policie České republiky, IC = intervenční centra, DN = domácí násilí

Počet vykázání v roce 2008

V České republice bylo v období od 1.1. – 31.12. 2008 prostřednictvím patnácti IC **celkem evidováno 679 rozhodnutí Policie ČR** na základě zákona č. 135/2006 Sb., o vykázání nebo zákazu vstupu násilné osoby do společného obydlí. Policie v těchto případech přihlížela k předchozím incidentům a hodnotila rizikovost aktuální situace. Rozhodnutí o vykázání/zákazu vstupu mělo preventivní charakter a odvracelo aktuálně hrozící násilný útok. Rozhodnutí o desetidenním vykázání/zákazu vstupu bylo vykonatelné okamžitě, lhůtu nebylo možné zkrátit a k tomuto rozhodnutí Policie ČR nepotřebovala souhlas ohrožené osoby.

Celkový počet vykázání je o 183 případů nižší než počet vykázání v roce 2007, tj. v prvním roce účinnosti zákona na ochranu před domácím násilím, pokles o 21 %.

Během roku 2008 bylo zaznamenáno **67 případů (téměř 10%) opakovaného vykázání/zákazu vstupu** ve stejných domácnostech. Je to nepatrný nárůst ve srovnání s rokem 2007, kdy došlo k 58 případům opakovaného vykázání.

V průběhu roku 2008, tj. druhého roku aplikační praxe zákona na ochranu před domácím násilím v ČR, se začaly ohrožené osoby obracet s žádostí o vydání předběžného opatření přímo na civilní soudy, a to i v situacích, kterým nepředcházelo policejní desetidenní vykázání. Tyto případy zatím nejsou centrálně sledovány.

Druh rozhodnutí Policií ČR

PČR byla oprávněna v případech zjištěného rizika dalších násilných incidentů ochránit ohroženou osobu vykázáním násilné osoby (pokud tato byla na místě přítomna) nebo zákazem vstupu (pokud nebyla v bytě nebo v domě přítomna).

Z evidovaných 679 případů rozhodla PČR v 287 případech, tj. v 42 % o vykázání (v roce 2007 to bylo 410, tj. 47,5 %), v 373 případech, tj. 55 % o zákazu vstupu (v roce 2007 to bylo 368, tj. 42,7 %).

Pouze v 19 případech, tj. v 3 %, PČR rozhodla nesprávně, tj. vydala zároveň rozhodnutí o zákazu vstupu a o vykázání (v roce 2007 to bylo 84 případů, téměř 10 %). Počet duplicitních rozhodnutí se podařilo snížit metodickým usměrňováním praxe ze strany Policejního prezidia PČR a pokračujícím školením policistů na minimum.

Od 1.1. 2009 v souladu s novou právní úpravou nebude statistika rozlišovat, zda v době zásahu policie byla či nebyla násilná osoba přítomna ve společně obývaném bytě nebo domě, neboť se bude používat jeden typ rozhodnutí a tím bude vykázání.

Údaje k ohroženým osobám včetně dětí

V souvislosti s 679 případy vykázání/zákazu vstupu bylo **domácím násilím bezprostředně ohroženo 698** (2007 – 892) **dospělých osob, z toho 651** (858) **žen a 47** (34) **mužů**. Z hlediska věku dominuje u dospělých ohrožených osob věková kategorie 31 – 40 let (39 %) – shodně s rokem 2007, následují kategorie 41 – 50 (22 %), 21 - 30 let (15 %).

Ve sledovaném období Policie ČR evidovala celkem **586 dětí přítomných policejnímu zásahu i násilnému incidentu**, který zákroku předcházela. Ostatní děti v těchto domácnostech byly v době zákroku policie mimo domácnost a jejich počet nebyl v letech 2007-8 policií zjišťován.

Intervenční centra začala od září 2007 ohroženým osobám, se kterými se dostala do kontaktu, klást otázku na skutečný počet dětí žijících v domácnostech, kde došlo k vykázání. Z případů vykázání v roce 2008 byl uskutečněn kontakt s ohroženou osobou v 600 případech. V těchto případech byl evidován mnohem větší počet dětí skutečně žijících v těchto rodinách – 772.

Z podnětu Bílého kruhu bezpečí a Intervenčních center byla provedena změna povinností PČR. Od 1.1.2009 policisté na místě incidentu se znaky DN zjišťují celkový počet dětí (i v době zákroku nepřítomných) žijících v těchto domácnostech.

Celkem tedy bylo v roce 2008 přímo ohroženo domácím násilím a prostřednictvím vykázání před hrozícím dalším násilím ochráněno 1 284 osob (dospělé ohrožené osoby + děti přítomné násilnému incidentu a zákroku PČR).

V letech 2007 a 2008 bylo celkem novým zákonem a prostřednictvím Policie ČR ochráněno **3 117 prokazatelně ohrožených osob**.

Údaje k násilným osobám a k jejich vztahu k osobě ohrožené

V případech domácího násilí bylo v roce 2008 ze společného obydlí **vykázáno 668 mužů a 13 žen** (v roce 2007 to bylo 854 mužů a 8 žen). Z hlediska vztahu mezi násilnou a ohroženou převládá vztah manželský – 335 případů (49 %), následuje vztah

druh/družka – 172 případů, zletilé dítě/rodič – 112 případů a rozvedení manželé – 38 případů. K malému počtu vykazání došlo ve vztazích vnuk/prarodič, partnerských, sourozeneckých, ale i nezletilé dítě/rodič a jiných.

Počty vykazání/zákazu vstupu podle krajů

Údaje za sledované období roku 2008 vykazují značný rozdíl mezi jednotlivými kraji. Roční průměr vykazání na jeden kraj je 48,5 případů (2007 - 61,6).

Z hlediska absolutního počtu vykazání, došlo k největšímu počtu těchto případů v kraji Moravskoslezském – 110 (16 %). Za ním následují kraje Ústecký (87), Jihomoravský (72). Právě v těchto krajích byly pilotně od rok 2003 ověřovány projekty zaměřené na řešení případů domácího násilí s největším zapojením policistů do mezioborové spolupráce spojené s jejich důsledným, kvalitním a celoplošným školením. Severomoravský kraj (od roku 2003), Ústecký (od roku 2004), Jihomoravský (od roku 2005).

Ke krajům s nejmenším počtem vykazání podle absolutních čísel patří kraje Plzeňský (22 v roce) a Královéhradecký (22 v roce).

Objektivnější pohled na počty vykazání vzniká z pohledu poměru počtu vykazání k počtu obyvatel v kraji (viz příloženou tabulku).

Největší počet vykazání v přepočtu na počet obyvatel bylo v roce 2008 v krajích:

1. Karlovarský	1 vykazání na	6 630 obyvatel
2. Ústecký	1 vykazání na	9 500 obyvatel
3. Moravskoslezský	1 vykazání na	11 670 obyvatel

Nejmenší počet vykazání byl v roce 2008 v krajích:

14. Hl. město Praha	1	35 100
13. Plzeňský	1	25 120
13. Královéhradecký	1	25 110

Vytíženost intervenčních center

Intervenční centra vznikla v roce 2007 v každém kraji. Jejich pracovníci absolvovali opakovaná odborná školení a praktické výcviky. V souvislosti se sdílením citlivých osobních údajů občanů jsou IC od 1.1.2007 napojena na útvary PČR prostřednictvím

Krajských správ PČR. Patnáct IC v roce 2008 absolvovalo 6 celostátních metodických porad, jedna z nich byla poradou mezioborovou, tj. konala se za účasti všech policejních metodiků z ČR.

V roce 2008 byla založena Asociace pracovníků intervenčních center ČR, o. s.

Intervenční centra poskytují na základě § 60a zákona 108/2006 Sb. povinně pomoc všem osobám ohroženým domácím násilím, tzn. nejen těm, o kterých se dozví od PČR na základě vykázaní/zákazu vstupu, ale také těm, kteří se na IC obrátí tzv. přímo z ulice. Statistické údaje umožňují porovnat veškeré kontakty s těmi, které se uskutečnily výhradně na základě předání informace od PČR.

Pomoc IC v případech vykázaní: Na základě předání informací od Policie ČR v souvislosti s rozhodnutím o vykázaní se v roce 2008 uskutečnilo 3 763 evidovaných kontaktů s ohroženými osobami po vykázaní (z toho 2 665 telefonických, 699 osobních v IC, 100 osobních v rámci výjezdu do bydliště, 299 písemných).

V případech policejního vykázaní intervenční centra uskutečnila 123 jednorázových kontaktů, tzn. že v 18 % ohrožené osobě stačily po vykázaní informace a rady poskytnuté v rámci jednoho kontaktu. V 484 případech došlo k opakovaným kontaktům se stejnou ohroženou osobou.

Pouze v 79 případech, ačkoliv byla kontaktována, ohrožená osoba pomoc IC odmítla. V roce 2007 odmítlo pomoc 206 ohrožených osob, klesající počet odmítnutí je vyjádřením rostoucí důvěry veřejnosti v tuto službu.

Pomoc IC bez vykázaní: Více než o třetinu vzrostl počet občanů hledajících pomoc a radu intervenčního centra v rámci nízkoprahového kontaktu. Patnáct intervenčních center eviduje v roce 2008 celkem 8 805 (v roce 2007 to bylo 5 364) dalších kontaktů s uživateli služby (do tohoto počtu nejsou zaneseny kontakty profesní a kontakty v rámci policejního vykázaní).

Celkem evidují IC 12 568 kontaktů, z toho 3 763 v souvislosti s vykázaním.

V průměru na jedno intervenční centrum v roce 2008 připadá 837 (v roce 2007 to bylo 620) veškerých kontaktů s uživateli této sociální služby.

Předběžná opatření navazující na policejní vykázaní

Z celkového počtu 679 případů policejních rozhodnutí o vykázaní/zákazu vstupu podaly ohrožené osoby v 406 případech žádost o vydání předběžného opatření soudu, kterým chtěly vykázaní prodloužit. V 78,5 % případech (tj. 319) soud žádosti vyhověl a lhůtu prodloužil, v 9 % žádost zamítl. Ve šesti případech vzaly ohrožené osoby svůj návrh zpět. O výsledku rozhodnutí ve zbývajících případech nebyla IC informována.